

To: [redacted] [redacted]@minvws.nl
Cc: [redacted] [redacted]@rivm.nl; [redacted] [redacted] [redacted]@rivm.nl
From: [redacted]
Sent: Fri 8/14/2020 8:39:04 AM
Subject: RE: Handreiking ventilatie
Received: Fri 8/14/2020 8:39:05 AM

Dag [redacted]

Het was mij ook al opgevallen dat wordt gesuggereerd dat wij van mening zijn dat het Bouwbesluit voldoet om COVID-19 te voorkomen. Dit is echter niet correct. Wij hebben hier geen onderzoek naar gedaan en we weten niet of (in welke mate) de eisen uit het Bouwbesluit COVID-19 voorkomt, maar we weten ook niet of hogere ventilatie eisen dat wel doen. Mogelijk kan ventilatie dat voldoet aan Bouwbesluit COVID-19 voorkomen, maar mij is nog geen studie bekend waaruit is gebleken dat een bepaalde ventilatievoldoende COVID-19 voorkomt (en in welke mate). Er zijn wel (model)studies waaruit blijkt dat aerosolen bij voldoende ventilatie worden verdund / verwijderd. Maar zoals is te lezen in onze bijlagen over aerogene verspreiding en over COVID-19 en ventilatie is op basis van de huidige kennis onduidelijk wat voor bijdrage deze aerosolen hebben aan de verspreiding.

In het kort stellen we dat:

- onduidelijk is of aerosolen (aerogene transmissie) een voorname rol spelen in de verspreiding
 - goede ventilatie leidt tot een gezond en prettig binnenklimaat; volg daarom in ieder geval de bestaande regelgeving (Bouwbesluit) en aanvullende richtlijnen zoals voor scholen[NB hiermee wordt wellicht COVID-19 voorkomen, maar we kunnen niet zeggen in welke mate]
 - er onvoldoende aanwijzingen zijn om aanvullende maatregelen te adviseren op gebied van ventilatie om aerogene transmissie van het coronavirus te voorkomen. [Maar uiteraard mag wie dat wil natuurlijk wel aanvullende maatregelen nemen.]
- [Informeel gezegd: er verandert eigenlijk niets t.o.v. voor de pandemie. Er wordt nu alleen heel veel aandacht aan besteed (en hierdoor wordt achterstallig onderhoud zichtbaar).]

Op verzoek van VWS zijn we dit vervolgens verder gaan toelichten. Daaruit is onder meer de opmerking gekomen: "Nee, de huidige regels voor luchtverversing uit het Bouwbesluit blijven gelden. Er zijn geen aanwijzingen dat er aanpassingen nodig zijn." [Rijksoverheid]

Concreet mbt je vraag: het is in het algemeen goed om voldoende te ventileren, of dat nu via natuurlijke of mechanische ventilatiesystemen gaat. Dit kan mogelijk infecties zoals COVID-19 voorkomen, maar in welke mate is niet bekend.

Let wel: ventilatie is iets anders dan recirculatie! [als dit vragen oproept; even bellen]

Is dit voldoende zo?

Groeten, [redacted]

Van: [redacted] [redacted]@minvws.nl

Verzonden: vrijdag 14 augustus 2020 10:17

Aan: [redacted] [redacted]@rivm.nl

Onderwerp: RE: Handreiking ventilatie

Jazeker, ik kreeg onderstaande vraag:

- Reactie op berichtgeving Nieuwsuur over dat Bouwbesluit volgens experts niet is toegespitst op het voorkomen van verspreiding van infectieziekten. Verwijst VWS nog steeds naar lopend onderzoek RIVM?
<https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2343978-experts-trekken-ventilatie-richtlijn-rivm-in-twijfel.html>

Ik moet dus een spreeklijn aanleveren.

Ik dacht zelf dat de kern van de reactie is dat een ventilatiesysteem niet bedoeld is om de verspreiding van infectieziekten te voorkomen, maar dat goede ventilatie wel de kans op verspreiding van luchtweginfecties zoals corona, kan voorkleinen.

Is dat een goede lijn? Zo ja, dan stel ik een korte tekst op en stuur die naar jou voor commentaar.

Van: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Verzonden: vrijdag 14 augustus 2020 10:12
Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Onderwerp: RE: Handreiking ventilatie

Als het over het ventilatie-advies gaat, dan is dat goed.

Groet 5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>
Verzonden: vrijdag 14 augustus 2020 10:11
Aan: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Onderwerp: RE: Handreiking ventilatie

Hel veel dank, ik stuur dit door naar OCW via de DGV want het verzoek is binnen gekomen via een DG van OCW.
Mag ik jouw straks ven bellen ivm een vraag ter voorbereiding op de persconferentie van e minister president van vanmiddag?

Van: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Verzonden: vrijdag 14 augustus 2020 10:08
Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Onderwerp: FW: Handreiking ventilatie
Urgentie: Hoog

Beste 5.1.2e

Hierbij mijn opmerkingen op het document. Wellicht dat 5.1.2e nog aanvullingen heeft.
Voor vragen ben ik mobiel bereikbaar 5.1.2e

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e
Prevention of Infectious Diseases Advisor
National Centre for Hygiene and Safety (LCHV)
National Coordination Centre for Communicable Disease Control (LCC)
National Institute for Public Health and the Environment (RIVM)
Postbus 1, 3720 BA Bilthoven, The Netherlands
5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e In office: 5.1.2e
5.1.2e@rivm.nl 5.1.2e@rivm.nl www.kchv.nl

Van: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Verzonden: vrijdag 14 augustus 2020 09:44
Aan: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Onderwerp: FW: Handreiking ventilatie
Urgentie: Hoog

From: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>
Sent: donderdag 13 augustus 2020 17:06
To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Subject: FW: Handreiking ventilatie
Importance: High

Hallo **5.1.2e**

Hierbij het bewuste document.

Zouden jullie inderdaad morgen voor 10.00 uur jullie opmerkingen aan mij willen doorgeven?

NB het is dus een document van OCW waar ik niets mee te maken heb gehad.

Heel veel dank **5.1.2e**

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.
www.rivm.nl/en Committed to *health and sustainability*

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.
www.rivm.nl/en Committed to *health and sustainability*